

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECA de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nr. 1, Augenthaler & Emerico Los-
ner, Heinrich Schalk, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
banii pentru o publicare. Pub-
licări mai dese după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Nr-ii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr-ii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu d-usul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 163.

Brașov, Joi 24 Iulie (6 August).

1903.

Un cas electoral instructiv.

Decisiunea comitetului săsesc din Bistrița de a se abține dela alegerea de deputat în locul devenit vacant prin morțea deputatului sas Fluger, ce am înregistrat-o deja cu câte-va cuvinte, este caracteristică și instructivă și pentru noi Români din mai multe puncte de privire. De aceea voim să revenim asupra-i puțin mai pe larg.

Sașii ardeleni posedă fără îndoială între toate naționalitățile nemaghiare cea mai bună și dezvoltată organizație interioară. Acesta au se-o mulțumescă nu numai stărei culturale înaintate a poporului lor, ci și serioșității, cu care conducătorii sași se sfătuiesc întotdeauna asupra afacerilor lor culturale și naționale și a statorniciei în susținerea și respectarea hotărârilor luate din partea organelor lor competente.

Sub regimul de maghiarizare terorizator a suferit ce e drept și organizația Sașilor multe avarii și mai ales în părțile Bistriței nu totdeauna au mers lucrurile după tipicul îndatinat.

Și în cazul, despre care vorbim, s'a tratat de un deputat al Sașilor din Bistrița, care se mărturisea cei drept a fi aderent al programului partidului poporal săsesc, în colo însă nu ținea seamă de hotărârile partidului relativ la procederea tactică, fiindcă era de convingerea, că singura politică corectă pentru poporul săsesc este de a merge cu guvernul.

Atunci, când deputații sași au ieșit sub Banffy din partidul guvernului, răposatul deputat al Bistriței, Fluger, n'a vrut să se alăture la ei și a rămas și mai departe între mameluși. Atitudinea lui a displăcut alegătorilor săi, d'ér le-a fost douăzeci de ani deputat și așa ei au mai închis câte un ochi. Fluger în timpul din urmă era tot bolnăvicios și pe la începutul lui Iunie a. c., a murit.

Acum se oferă ocaziunea Sașilor Bistrițeni să se alegă un deputat, care se merge cu programul și cu hotărârile partidului lor poporal. Ei însă nu s'au pregătit de cu vreme să se afle un candidat potrivit și așa au intrat într-o încercătură mare, căci au ajuns în situația de a se vedea constrinși a vota pentru un candidat sas de origine, d'ér care a devenit cu timpul maghiaron. Acesta e vicespanul comitatului Bistrița-Năsăud, Kuales.

Cei din comitetul districtual săsesc sperau totuși, că Kuales va primi p'ote a fi ales deputat pe baza programului și a hotărârilor partidului. Vice-spanul însă le-a răspuns, că programul îl primește, d'ér însă va intra și el în partidul guvernului și nu se va alătura la deputații sași, cari stau în afară de partide.

Am crezut, d'ise unul din ei, că vicespanul Kuales, pe care de douăzeci de ani l'am susținut și purtat ca funcționar administrativ, va ține

sămă de vederile noastre, d'ér ne-am înșelat!

Intr'aceea Kuales nu s'a mai tocmit mult cu conaționalii săi, ci a făcut să se publice un apel din partea „alegătorilor liberali“, calculând, că în urma neînțelegerilor ce s'au produs și din vina sa între Sașii bistrițeni și cu concursul alegătorilor nesași liberali, va eși deputat.

Imprejurarea acesta a îndemnat pe comitetul săsesc districtual a lua hotărârea, ca toți acei alegători sași, cari stau pe baza programului poporal și a hotărârilor partidului poporal săsesc să nu ia parte la acesta alegere.

Hotărârea de mai sus au luat-o Sașii cu scopul de a păstra și susține solidaritatea în partidul poporal săsesc și în speranță, că în viitor le va succeda a strânge din nou legăturile între aderenții lui.

Mai bine au lăsat să aleagă cine va voi pe dubiosul Kuales, decât să calce în picior autoritatea și interesele de viață a partidului lor poporal.

O bună învățătură acesta și pentru cei ce se laudă cu procederea la alegerea din Dobra și cu debutul alesului de acolo în contra programului și a hotărârilor partidului național român!

Comitetul macedonean din Anglia. Comitetul macedonean, care s'a înființat în Anglia este compus din profesorul James Bryce, președinte, deputatul Herbert Gladstone, Lordul Edmund Fitzmaurice, episcopul Hereford, Canonicele Scott Holad. Dr. Clifford etc. E'tă un pasaj din programul ce au publicat: „Scopul noului comitet balcanic este să arate situația reală a împrejurărilor din Peninsula balcanică, să creeze o opinie publică în Anglia în favorul Macedonenilor, de a combate drepturile ce-și arogă statele independente din Balcani și de a lupta pentru drepturile și reformele acordate populațiunii supuse din Macedonia.

Regele Eduard și Irlandezii. Regele Eduard a adresat Irlandezilor un manifest, în care în numele său și al reginei mulțumesc pentru primirea, ce li-s'a făcut și își exprimă dorința, ca Irlanda să prospereze și să se bucure de binecuvântările păcii.

Afacerea coruperilor.

A'di e deja a patra zi de când comisiunea parlamentară din Budapesta și-a început lucrarea problematică de limpedere în afacerea corupțiunii și a mituirilor, spălarea acesta a rufelor murdare din viața politică și parlamentară maghiară.

Au fost ascultați p'ân' acum mulți, creștinii și jidovi, mari și mici, nobili și nenobili, d'ér lumină tot nu s'a făcut în afară de aceea ce a mărturisit contele L. Szapary. S'a descoperit, numai că o bandă de speculanți jidovi, cari rod de mult la rădăcina moralității private și publice, fac nesigure toate cărările și cărărușele din capitala unghurască, fiind viile dovedii ale decadentei mo-

rale, ce bântue Ungaria dela centru până la periferie.

Foile maghiare liberale se arată foarte satisfăcute de declarațiile și răspunsurile ce le-a dat ministru-președinte Khuen-Hedervary înaintea comisiunii parlamentare și accentuează, că ceea-ce a spus, a făcut impresia, că el (contele Khuen) n'a fost amestecat în afacerea mituirilor și că în genere atitudinea lui înaintea comisiei a făcut cea mai bună impresie.

Cu totul altfel judecă foile opoziționale. Așa Bartha Miklos în „Magyarország“ de a'di începe articolul său așa:

„Aseră contele Khuen a mers în foc d'ér s'a părilit. Țara a așteptat de la el lămurire și liniștire. Acesta n'a primit-o. A p'ășit înaintea comisiei investigătoare ca ministru-președinte și a p'ărăsit-o ca — acusat... N'a negat că a avut cunoștință de planul p'ecătos... La întrebarea „d'ecă a avut cunoștință?“ a răspuns numai că Szapary și alții i-au comunicat planuri pentru desarmarea obstrucțiunii, d'ér el (Khuen) n'a făcut nimic, n'a influențat pe nimeni. „N'a voit să scie“ de acele planuri, — d'ér a știut și nu le-a împiedecat...“

Interesant e, că pe când foile opoziționale consideră pe ministru-președinte ca deja cădut — „Corespondența politică“ din Viena publică o telegramă lungă dela Budapesta, în care se vorbește de continuarea acțiunii lui Khuen-Hedervary în contra obstrucțiunii și se exprimă părerea de rău, că ședințele comisiei parlamentare prea se lungesc, ca și când n'ar fi vorba de a se termina până la 10 August, ci ar dura până la finele anului.

Despre căpetenia agenților de corupere, fostul redactor la „Egyetértés“ și la „Független Magyarország“ Dienes Marton, care a fugit cu amanta lui însoțit de alte două paze ce i-s'au dat, se scrie că a fost prins și arestat în Elveția la Zürich. Acesta nu s'a adeverit. Se dice numai că a fost vădit acolo.

Ce motiv a avut fuga lui? Și cum se explică, că i-s'a dat chiar o sumă foarte însemnată, 50,000 corone ca să fugă? O're banii aceștia sunt de la Szapary? Intrebările acestea au rămas foarte întunecose.

Contele Ladislau Szapary f'ă din nou citat înaintea comisiei. El, cum șcim, nu vrea să spună nici un amănunt, și anevoie își va schimba tactica.

S'au ridicat și voci în presa unghurască, cari susțin că planul de corupere s'a urdit și pus la cale din stinul magnaților. C'un cuvânt s'a deschis drum liber suspiciunilor de tot felul și de totă estinderea.

Ministru-președ. Khuen-Hedervary

în fața comisiei parlamentare.

Comisiunea parlamentară își continuă lucrările, ascultând numeroșe persoane asupra cunoscutelor încercări de mituire. Luni după cum am anunțat deja, a fost ascultat însuși ministru-președinte contele Khuen Hedervary, făcând o declarațiune lungă, din care estragem următoarele:

Înainte de toate declară, că nici faptul, că contele Szapary făcea parte din guvernamentul său, nici relațiunile personale, ce le-a avut cu d'nsul nu îndreptățesc pe nimeni a face concluziuni în sensul, ca și cum el, ministru-președinte ar fi influențat întru câtva pe Szapary. Întru cât privește prietenia, ce s'ar fi dezvoltat între noi, relevez că d'nsul este cu vr'o 15 ani mai t'năr decât mine și aveam și în privința politică divergențe. Despre întreprinderea nenorocită a lni Szapary am aflat numai atunci, când a fost adusă cesțiunea pe tapet în camera deputaților. În-tâiu Szapary nici n'a îndrăsnit să vorbească personal cu mine, ci mi-a trimis scuzele în scris prin consilierul Selley, mai pe urmă totuși mi-a cerut să-l primesc și l'am primit la casina națională, unde mi-a mărturisit totul și și-a cerut ertare. Era într'o surescitație de nedescris, așa că la toți ne era milă de el.

Szapary, continuă ministru-președinte, avea mare simpatie pentru mine, probabil fiindcă cu tatăl său eram prieten intim, și de când am venit la guvern căuta să-mi ajute în tot chipul, dându-mi diferite sfaturi. Îmi aduc aminte, că cel dintâiu lucru, de care mi-a vorbit, a fost socialismul, despre care dicea, că e un factor, de care trebuie să ținem cont. Mi-a vorbit și de presă, cam ce ar trebui să fac, ca să-mi asigur sprijinul presei. Sfaturile lui însă și totă purtarea lui îmi făcea o impresie de misticism și vorbele lui erau așa de încurcate, încât de multe ori nici nu-l înțelegeam și în convorbirile ce am avut cu d'nsul nici-odată n'am ajuns la vr'un rezultat pozitiv.

Despre socialiști mi-a amintit odată, că ar trebui să le împlinesc unele postulate. Eu i-am răspuns să se exprime dorințele într'o petiție și eu am să cercetez, d'ecă se p'ote să fac ceva pentru d'nsii. Promisiuni n'am făcut. Înainte de desvălirea lucrurilor în cameră vr'o 5—6 zile, nici nu m'am întâlnit cu Szapary, așa, că credeam că a plecat la băi.

În privința pașaportului lui Dienes, despre care s'a d'is aici, că l'a obținut în timpul din urmă, declar, că am luat informațiuni și am aflat, că în timpul din urmă nu i-s'a liberat pașaport. Prin urmare, d'ecă are pașaport, acela este de o dată anterioară.

Am avut în lunga mea carieră politică adesea situațiuni grele, nici-odată însă n'am făcut întrebuniță față cu nimeni de mijloace necinstite, pe cari nu le-ași puté justifica.

Deputatul Mandel Pal îl întreabă pe ministru-președinte, d'ecă n'a știut nimica de acțiunea lui Szapary, ori că numai n'a influențat-o?

Khuen-Hedervary răspunde, că Szapary i-a vorbit și despre obstrucțiune, și despre modul cum s'ar puté desarma. I-au vorbit și i-au scris în privința acesta și alții din toate părțile țării, el însă (ministru-președinte) a declarat în totdeauna, că nu se angajează și nu vrea să scie nimic de așa ceva.

Mandel. S'a scris prin jurnale, că Szapary aspira să ajungă ministru în cabinetul Exc. Vostre. A'di vorbit vr-odată despre acesta cu d'nsul?

Khuen. Nici-odată.
Mandel mai pune câteva întrebări ministrului președinte și apoi îl întreabă,

dacă ar pute să-și dea *cuvântul de onoare* pentru întărirea celor spuse aici:

Khuen. Da.

Polonyi pune de asemenea câteva întrebări ministrului președinte referitor la înțelirile avute cu Szapary în zilele din urmă, precum și asupra sumelor întrebuințate din fondul de dispoziție.

Khuen-Hedervary răspunde, că sumele fondului de dispoziție se iau în număr de la casa statului.

Deputatul *Polonyi*, apoi, *Rátkay* și *Szivak* îi mai pun ministrului președinte diferite întrebări, căutând a afla ce părere are dânsul despre motivele psihologice, cari l'au putut îndemna pe Szapary ca să facă o întreprindere atât de riscată, împreună cu sacrificii enorme materiale. Ministrul președinte rămâne pe terenul negațiunii, declarând că în privința aceluia nu poate să dea nici o deslușire.

*

În ședința în care a fost ascultat *Khuen* a fost ascultat și matadorul principal al afacerii *Artur Singer*. Acesta a tăgăduit, că el ar fi primul agent și afirmă că tot ce a făcut, a făcut „în interesul public, fără să aștepte vr'o renumerație“.

Baronul *Nic. Banffy*, care a fost de asemenea ascultat, a recunoscut, că a intervenit pe lângă *Dienes*, a făcut-o însă aceluia din milă față cu amicul său Szapary, care era într-o stare de plâns.

Iuaintea comisiei s'a mai prezentat contele *Al. Teleki*, care a declarat, că el a fost acela, care a intervenit să-l libereze pe *Dienes* când era închis pentru duel.

Contele *Paul Szapary*, fratele lui *Laszlo* a prezentat comisiei un memorandum al lui *Dienes*, pe care acesta îl predase contelui *Laszlo Szapary*, în ziua cu pricina. În acest memorandum se destăinuiesc lucruri nu prea edificatoare despre *Papp Zoltan*, între altele o afacere murdară avută cu *Sandor Pál*, precum și încercarea lui *Papp*, de a dobândi o decorațiune pentru un consul din Viena prin intervenția lui *Kossuth*.

Comisia a mai ascultat pe *Darany Bela*, *Buday Zádor* și *Eötvös Karoly*.

Atitudinea lui *Khuen Hedervary* a fost în cursul ascultării foarte liniștită. El a fumtat în tot timpul. (Fumatul este permis în sală tuturor.)

Noul Papă — Piu X.

Cardinalul *Sarto*, nou alesul papă s'a arătat erî, în 4 August la orele 12.10 în balconul bisericii sf. Petru și a dat binecuvântarea miilor de omeni, cari erau adunați în piața sf. Petru.

Cardinalul *Sarto*, care și-a luat numele de Piu X, a eșit ales din conclava care a durat 4 zile, îndoit cât durase conclava, care a ales pe *Leo XIII*.

Piu X (*Giuseppe Sarto*) s'a născut la 2 Iunie 1838 în *Riesi*, lângă *Treviso*. A studiat în seminarul din *Treviso* și *Padua*. Până la anul 1875 a fost paroch în diferite parochii mici, apoi fu numit cancelar episcopesc în *Treviso*. La 1884 fu numit episcop în *Mantua*. La 1893 fu numit cardinal-presbiter. În același an papa *Leo XIII* îl numi *patriarch în Veneția*. Cu ocaziunea numirii sale a izbucnit un conflict cu guvernul italian, din care conflict a eșit învingătoare Curia Romană.

Cardinalul *Sarto* ca *patriarch* al *Veneției* a dovedit mult tact și înțelepciune în administrarea *patriarhatului*.

Acțiunea bandelor bulgăresci. În vilaetul *Monastir* o bandă de vre-o 60 bulgari au sechestrat în ziua de 3 August pe un mahomedan, er pe 6 i-a ucis. Bulgarii erau înarmați cu puscii *Mannlicher*. La *Pestan* a avut loc o ciocnire cu o bandă de 30 membri. Intre aceștia erau doi îmbrăcați în uniforme de ofițeri. Intre *Vodena* și *Vilosta* o altă bandă de bulgari a atacat un transport turcesc. Soldații turci apărându-se au ucis cinci Bulgari.

SCIRILE DILEI.

— 23 Iulie v.

De la Asociațiune. Suntem informați, că membrii comitetului central, cari vor participa la adunarea generală din Baia-mare, vor pleca din Sibiu Vineri în 7 August a. c. cu trenul de la 11 ore sera. Sâmbătă dimineața vor sosi în Clușiu de unde vor pleca pe calea ferată din Valea Someșului — cătră Deși și Jibou. Primirea comitetului central la gara din Baia-mare va avea loc Sâmbătă în 8 August la orele 3 după amăzi. Ar fi de dorit, ca comitetului central să se atașeze în drum câți mai mulți membri ai Asociațiunii. Certificate pentru călătorie cu preț redus pe căile ferate ale statului s'au distribuit la toate despărțimintele.

Baia-mare, orașul în care se va ține adunarea generală a Asociațiunii în zilele de 9 și 10 August a. c., este un vechi oraș cu mine de aur. Are o poziție admirabilă între munți și coline acoperite cu păduri de castani și cu vii După ultimul recensământ are hotar de 36.434 jughere catastrale cu 11.183 locuitori, dintre cari 4.259 Români. Comitatul Sătmariului din care face parte Baia-mare are 367.570 locuitori, dintre cari 159.000 sunt Români. Orașul Baia-mare este împrejmuit de comune curat românesci. Numeroase locuri de excursiune. Din Brașov se poate pleca Vineri sera cu trenul personal dela orele 8. Sâmbătă dim. trenul sosesc la Clușiu pe la orele 6. Aici se opresce vr'o jumătate de oră și se poate lua caféua. Din Clușiu trenul de pe Valea Someșului pleacă pe la orele 7 atingând orașele Gherla și Deși. În Deși se poate lua o gustare. Pe la ora 1 sosesc la Jibou, unde stă o jumătate oră și se poate lua prânzul în restaurantul gării. Sâmbătă pe la orele 3 p. m. primirea comitetului și a oșpeților la gara din Baia-mare.

Aspiranții la cursurile teologice. Vineri 31 Iulie st. n., s'a încheiat termenul pentru prezentarea cererilor de primire la cursurile de teologie din seminarul „Andreian“ din Sibiu. După cum e informat „T. R.“ au înțrat 30 cereri de la tineri cu testimoniu de maturitate și 7 cereri de la tineri absolvenți de 8 clase gimnaziale, dér fără examen de maturitate. Numărul reglementar fiind 30 pentru un curs, de astă-dată numărul acesta s'a completat cu aspiranți, cari au examenul de maturitate.

Librărie românescă în Arad. La 15 August n. se va deschide în Arad o librărie românescă bine asortată cu tot felul de cărți românesce literare, științifice și didactice, precum și cu tot soiul de reviste de scris. Proprietar e d-l Petru Simion, fost administrator al tipografiei „Tribuna Poporului“.

Concert în Chichiș. Tinerimea din Chichiș și împrejurime a dat săptămâna trecută un concert. Fiesce, că tinerimea română nu pute să execute altfel de puncte în programul său, de cât puncte românesce. Un lucru mai natural nici că se poate. Cu toate acestea domni de la „Br. L.“ fac pe naivii și „înfierază“ procederea tinerimei române, care în mijlocul său cu o „demonstrat“ cu o reprezentare românescă. Mai lăsați-o la naiba!

De la reuniunea sodalilor din Sibiu. D-l Dr. Vasile Dan de Apșa, distins avocat în Sibiu și vechi membru ajutător al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, a dat o nouă și eclatantă dovadă despre dragostea, ce o are pentru clasa noastră de mijloc prin faptul că s'a înscris în șirul puținilor membri pe viață ai numitei reuniuni, plătind taxa de 50 corone.

La fondul Dr. D. P. Barciannu, creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ cu scop de a ajutarea sodalii lipsiți de lucru, au dăruit: fostul coleg al decedatului, profesorul *Demetriu Cunțanu* 2 cor., *Petru Bota* maestru croitor 40 bani și *Victor Tordășianu* 20 bani. Sibiu 4 August 1903. — *Vic. Tordășianu*.

Catastrofa din Bilek. Generalul de cavalerie baron *Appel* a făcut o anchetă la fața locului în cestiunea catastrofei din Bilek. Se svonesce, că locotenent-colonelul *Grünzweig*, singurul responsabil, va fi condamnat la 3 ani temniță.

Greva culegătorilor tipografi din Arad. În Arad a izbucnit o grevă între tipografi, din care cauză foile locale n'au putut să apară. Printre organizatorii grevei este redactorul diarului „Typographia“ din Budapesta. Socialistul *Petru Ponta*, și *Köpf Lazar* din Brașov, au ținut discursuri, în cari îndemnau pe culegători la rezistență.

Cutremure de pământ. În cursul săptămânei trecute au fost puternice cutremure de pământ în totă Spania. Cutremurile se reproduc atât în Italia cât și în alte părți ale continentului European. Pe ziua de alaltă-erî la Spezzia a fost un grōznic cutremur, din cauza căruia s'au dărîmat biserici, case și fabrici printre care țesătoria *Muelazzo*.

Deces. Iosif Erdélyi, avocat în Oradea-mare, a încetat din viață la 26 Iulie n. în etate de 62 ani. Bland și modest, răposatul s'a bucurat de simpatia unui cerc mare de prietini și cunoscuți. A avut meritul, că în curentul de desnaționalizare din Oradea-mare și-a crescut familia în spirit românesc. Fie-i țărina ușor!

Mușcat de un câne turbat. Băiatul *Sebastian Bogdan* din Deal, lângă Sebeșul sâsesc a fost mușcat de cănele lui *Petru Roșca*. Băiatul a fost trimis la institutul antirabic din Budapesta, însă numai după-ce s'au ivit semnele turbării. Injecțiunile antirabice nu i-au mai putut folosi și a murit în chinurile cele mai grozave.

Un cadavru de o mie de ani. Un țeran din *Brammer* lângă *Verden* (provincia Hannovera) a găsit înainte de asta cu câteva săptămâni cadavru bine conservat al unui bărbat, care după cum spun experții, a stat cel puțin 1000 de ani în pământ mocirlos. Diarul „Ill. Ztg.“ din Lipsca publică o fotografie după acest cadavru. Corpul a fost găsit în genunchi cu capul aplecat înainte, mâna dreaptă o ține la cefă, er pe cea stângă la gât. În jurul gâtului și a unui braț nisce gujbe de nuiele de stejar și mestecân răsucite, piciorul stâng era așezat peste cel drept, par'că și piciorule ar fi fost legate la oaltă. Capul, pe care se vede un păr blond foarte bine conservat e spart. Se vede că omul a murit de morțe forțată. Cadavru a fost trimes muzeului etnologic din Berlin.

O întâmpinare. Onorată Redacțiune! La scirea „Din comitatul Bistrița-Năsăud“ apărută în nr. 158 al „Gazetei Transilvaniei“, în care d-l „Verax“ luându-și aerul de mare învățat, critică reușita reprezentăției teatrale urmate cu dans, aranjată în comuna *Maiere* în sera de 26 Iulie a. c., mă simt dator a reflecta d-lui *Verax*, că observația sa e pe cât de neobiectivă și răutăcioasă, pe atât de neadeverată, căci cine cunoșce natura pieselor reprezentate și scie, cât de greu e a juca pe scenă după gustul publicului, acela nu-și poate face o idee atât de nefavoritoare despre reușită; mai ales decât consideră, că la acelea s'au angajat nisce diletanți, membri ai unei reuniuni de lectură de la sate cu concursul copiilor de școlă. Constat, cumcă toți oșpeții afară de d-l *Verax*, și-au dat părere favoritoare despre rezultat. Pe „Páli bácsi“ și „Marcsi kisasszony“ numai d-l *Verax* i-a putut vedé, căci el și de altminteri vedea mai mult, ca ceilalți oșpeți... Că au luat parte la petrecere și câți-va oșpeți de altă naționalitate, cari s'au aflat bine aici, acesta nu se poate considera ca motiv de ocară pentru noi. Un membru al reuniunii de lectură din *Maiere*.

Sciri din România. Ministrul președinte *Sturdza* înainte de a pleca la *Gastein*, a vizitat însoțit de d-nul *Al. Beldiman*, ministrul român la Berlin, fabrica de arme de la *Steyr*. Se scie, că guvernul a făcut o nouă comandă de arme *Mannlicher* la această fabrică.

— Duminecă, orele 10 dim., regiunentele 2 și 16 de artilerie din Capitală, și-au serbat patronul „Sf. Ilie“. Ambele regiunente au fost scōse în curtea căsărmei *Malmeson*, unde mai întâiu au fost trecute în revistă. Preotul regiunentelor a oficiat un serviciu religios și soldații au fost duși în menajul reg. 10 de artilerie, frumos împodobit cu drapele tricolore. Pe ambele părți se aflau înșirate mese pentru soldați, er în mijlocul menajului se afla masa ofițerilor frumos împodobită. La orele 11 a început banchetul, după ce mai întâiu preotul regiunentului a ținut o mica cuvîntare, arătând însemnătatea zilei de sf. Ilie, patronul artileriei, la care a răspuns d-nii colonel *Zahareanu* și maior *Zamfirescu*.

— Pentru catedrele din nou înființate la catedra de muzică și artă dramatică din Bucuresci au fost numiți:

D-na *Vict. Paul Stătescu*, fosta elevă a conservatorului din Paris, d-șora *Elena Zaygler*, fosta elevă a conservatorului din Viena; d-l *Ed. Wachmann*, fost director al conservatorului din Bucuresci; d-l *R. Novacek*, diplomat al conservatorului din Viena și membru al orchestrei imperiale; d-l *N. P. Cercez*, laureat al conservatorului din Bucuresci.

— D-nii profesori *Gr. Ștefănescu* și *L. Mrazec*, precum și d-nii d-r *Munteanu-Murgoci* și *Popovici-Hațeg* vor lua parte la congresul geologic internațional, ce se va ține în Septembrie la Viena.

— Ministerul instrucțiunii a luat dispoziția ca cu începerea anului școlar viitor să se pună în vederea tuturor școlilor confesionale și școlilor streine, în care urmază fii de români, să nu lipsescă din nici o clasă portretele Suveranilor români și tablouri din istoria națională. În contra școlilor cari vor nesocoti această dispozițiune, ministerul este hotărît să ia cele mai severe măsuri.

— D-nii *V. Nicolescu* și *St. Nedelcu* au fost numiți controlori financiari pe lângă băncile populare.

— Veniturile Regiei Monopolurilor statului timp de la 1 la 15 Iulie 1903, au fost de 2.2185,656 lei.

— *Treerișul* se contiuă cu multă activitate sub cele mai favorabile împrejurări aproape în întreaga țără. Pe alocurea au căduț ploi, cari au întrerupt pentru scurtă durată *treerișul*. Totuși se mai simte necesitate de ploi în cursul acestei luni și anume pentru propășirea porumbului.

Transportele de grâne, serie „Bursa“, sunt accelerate și *Brăila* este alimentată zilnic cu câte 400 vagoane în afară de marfă de șlepur și caice. Oarzele apar sporadic și rar se vede un orz mai frumos în culóre. Piața *Brăila* este activă în aceste articole. Grăul a fost ferm plătindu-se marfa bună cu 80.81 kg. Lei 1370—1400, marfa mijlocie 78—79 kg. 1300—1350. Ovăs marfa bună până la 900. Săcara notéză 920—930. Porumb puținii amatori. Orz 830—850.

Din România se fac oferte de grâne cu greutate garantată, ceea-ce e dovadă, că nu numai cantitativ recolta noastră e satisfăcătoare ci și calitativ.

— *Uniunea studenților români* într'un comunicat spune, că în timpul vacanței se dau serbări în provincie de studenți de rea credință precum și de alte persoane streine dându-se drept studenți. Bani ce se obțin se întrebuințază pentru scopuri dubioase și mai mult totă cinstea studentescă se mistifică și se compromite. „Uniunea“ rōgă pe toate autoritățile civile și școlare de a urmări pe ori-ce persoană, care s'ar presenta în numele studenților său în numele vre-unei societăți studențesci fără autorizațiune oficială și a o denunța pentru a fi dată judecării.

Raportul general

al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ pentru anul 1902.

Onorată adunare generală!

Asociațiunea a fost înființată, ca să promoveze literatura și cultura poporului român. În cursul celor 42 ani trecuți a sėvrișit o serie întrăgă de lucrări, prin cari a căutat să ajungă acest scop, stabilit prin statute.

În rîndul prim Asociațiunea a creat stipendii. De acestea era mai multă trebuință. Pe acele timpuri Românii aveau puține fundațiuni, dîr aveau și puțină bărbăți cu carte.

Dată fiind de altă parte sîrăcia celor mai mulți, ce era mai natural decât să se creeze ajutoare pentru tinerii talentați și cu dor de învățătură? E considerabil numărul stipendiaților Asociațiunii, mai ales avînd în vedere modestele mijloace de care ea a dispus.

Încă în primii ani a pus baza unei mari bibliotecii, care să cuprindă toate produsele literare, apărute în românește. Biblioteca se compune astăzi din un mare număr de cărți și dispune de o colecțiune de ziare, redactate în Transilvania și Ungaria, cum nu se mai află în altă bibliotecă românească, dîncă și pîte nici dincolo de Carpați.

Tot în anii dintîi s'a început publicarea revistei „Transilvania“. Orice s'ar dice despre această revistă, una este mai pre sus de orice îndoielă, că ea cuprinde o bogată colecție de documente și articole de interes istoric, eșite în preponderanță din peana nemuritorului George Barițiu, și o serie respectabilă de articole instructive. Nu negăm, ea nu a corespuns tot-deuna așteptărilor publicului. Dîr care dintre revistele noastre a putut și pîte satisfăce în totă privință?

Dintre tîte lucrările sîrșite de Asociațiune cea mai prețioasă este școla civilă de fete, respective internatul împeunat cu acesta. Internatul Asociațiunii este un puternic propagator al limbei românești în clasa noastră cultă.

El a contribuit nespuse de mult și va mai contribui, ca limba românească să ocupe locul ce-i compete ca limbă de conversație în familiile și la întrunirile noastre. Acest serviciu, ce internatul Asociațiunii aduce limbei și în consecuență culturii românești, nu se pîte prețui.

În cursul anilor Asociațiunea a publicat și premiat mai multe scrieri.

În timpul din urmă s'a pus baza unei „Bibliotecii populare“. Din aceasta s'au tipărit deja șese broșuri, tîte cu cuprins acomodat trebuințelor poporului nostru de la țără. Ea se va continua și e speranță, că pe încetul se vor tipări scrieri din tîte acele domenii, cari pot interesa și privesc pe poporul țeran. Ne gîndim mai înainte de tîte la această pătura socială; ea formeză zidul pe care se razimă celelalte straturi suprapuse.

Asociațiunea a inițiat publicarea „Enciclopediei române“, care se va termina în 2—3 luni. Valoarea acestei lucrări literare a fost recunoscută de tîtoii critici imparțiali și nepreocupați, ăr utilitatea ei este indiscutabilă.

Comitetul Asociațiunii nu a uitat nici-odată, că Asociațiunea a fost creată și spre scopul, ca să cultive literele și științele, să formeze — am puté dice — un fel de academie provincială. Spre acest scop în două rînduri a cercat să înființeze, în sînul său, secțiuni cu menire specială literară și științifică. Prima încercare n'a reușit; a doua s'a întîmplat numai de curînd, și rămîne, ca timpul să arate întru cât anume suntem mai cu noroc.

Asociațiunea a primit sub a sa sprijinire prima expoziție românească, aranjată la Brașov în Iulie 1862. Tot Asociațiunea a luat inițiativa pentru cea mai mare expoziție, ce peste tot au arangiat pîna acum Românii din patria noastră; înțelegem expoziția frumoasă de la 1881.

În anii din urmă s'a pornit o mișcare, ca — pe lîngă biblioteca Asociațiunii — să se întemeieze și un muzeu românesc, care să cuprindă obiecte referitoare la istoria și etnografia noastră. În adevăr, a fost și timpul, ca această idee trup să se facă, deore-ce tot mai multe monumente și documente, proprii a împodobi un muzeu românesc, trec în mîni străine, ăr pe unele colții vremii le rîde, le face să dispară, deocî nu ne grăbim să le adunăm la un loc adăpostit. Spre acest scop și pentru aședarea potrivită a bibliotecii avem neapărată trebuință de un edificiu special, de care va servi proiectata clădire a Casei naționale.

Abstragem de la folosul ce s'a adus culturii românești prin distribuirea a mii și mii de broșuri potrivite, precum și de la unele lucrări mai puțin însemnate. Ne mîrginim în fine a constata, că Asociațiunea în tot cursul celor 42 ani trecuți a căutat să adune sub aripile sale tot ce eșit, simte și vorbesce românește în țările coronei ungare. Prin aceasta a nîsînit tot-odată, ca să împedecă a se depărta în limba și cultura sa Maramureșanul de Bănățan, Ungureanul de Transilvănean și să realizeze o cultură românească unitară.

În spiritul acestor lucrări a continuat comitetul d-vîstră a promova scopurile Asociațiunii și în anul 1903. Despre lucrările acestui an dorim a raporta în cele următoare, conform §-lui 23 din statute.

(Va urma.)

Presă și tulburările dela Chișineu.

În conjurațiunea sîngeră din Belgrad s'a omorît un rege, și o regină împeună cu frații ei și mai mulți miniștri. A fost un masacu cum nu se mai pomenesce în istoria universală și totuși presa europeană s'a ocupat de acest masacu timp de trei săptămîni și apoi... a tăcut. Revolta morală a opiniei publice asupra unor evenimente atît de oribile cu cari a fost împeunată extirparea unei dinastii n'a durat așa dîr decât vre-o cîte-va zile.

Tot așa se întîmplă și în alte cazuri, unde se fac vîrsări de sânge și se măcelăresc în mod crudel deei și sute de persoane. Presa europeană pare a se indigna la început, ăr peste puțin timp indignarea se liniștesce, totul adîrme și jurnaliștii caută a îndrepta opinia publică asupra altor senzații mai prospete.

Există însă o excepție! Cînd li-se întîmplă vr'un rîu Evreilor, presa europeană țipă și face o gîlgăie infernală, nu numai zile și săptămîni, ci luni întregi, și pîte trece anul pîna-ce opinia publică scapă de vîcîrările acelei presse, care umple urechile ômenilor cu pretinse persecuțiuni pornite de națiunile „barbare“ în potrița seminției alose.

Fenomenul acesta este ușor de înțeles pentru tîtoii cei-ce cunosc stăpînirea absolută a Evreilor în presa europeană.

Au trecut mai multe luni, de cînd în capitala Basarabiei s'a revoltat poporul și a năvălit contra cartierelor evreesci. S'au întîmplat cu această ocaziune și jefuiri. S'a vîrsat chiar sânge, atît evreesc cît și creștinesc. Pușin se vor fi întrebat însă, care va fi fost cauza adevărată a acelei revolte? Căci nu se pîte crede, că populația din Chișineu să fi năvălit așa tam nesam asupra Evreilor, ca să le ia averea și viața. Trebuie să fi fost aici motive mai adînci economice-sociale, cari au îndemnat populația la acte desperate.

Și în adevăr, cine cunósce exploătrile la cari este expusă d. e. populația română din Moldova din partea Evreilor, acela își va puté închipui stările economice ce domnesc în Basarabia și în special în Chișineu, unde Evreii au ajuns a fi în măsură și mai mare stăpîni ai situației economice.

Agitația pressei europene a găsit un rîsunet puternic în *America*, unde, după cum asigură marele filosof *Dühring* din Berlin, presidenția statelor unite se află în mînile unui bărbat de origine Evreu.

Descoperirea acosta o face cugetătorul german în revista sa „Personalist und Emancipator“ (nr. 91 de la începutul lui Iulie) într'un articol întitulat „Der Judenweltlärm über Kischinew“. (Tăraboiul universal evreesc asupra Chișineului), care articol îl vedem reproduc în „D. Z.“ din Viena (nr. de la 26 Iulie).

Dühring spune în acest articol, că bunicii lui Roosevelt au fost evrei ruso-polonezi trecuți prin Olanda în America. (Das will nun unsomehr etwas sagen, als gerade Nordamerika jetzt judenblütig präsidiert wird und der dortige Staatschef grosselterlicherseits von russisch-polnischen Juden abstammt. Wenn auch die nächsten Vorfahren des Herrn Roosevelt über Holland gekommen sind, so tut diese Speditionart doch der Hauptsache keinen Eintrag).

Acuma putem înțelegem mai ușor de ce d-l Roosevelt se avîntase atît de mult cu nota sa și în chestiunea Evreilor din România, notă de altmîntea, care a fost primită de tîte guvernele europene cu adevărată repulsiune.

În America s'a colectat o sumă considerabilă de dolari pentru Evreii din Chi-

șineu și președintele Roosevelt a intervenit pe lîngă ambasadorul rus din Washington, ca să transmită această sumă guvernului din Petersburg, care la rîndul său să o distribuie Evreilor. Ambasadorul însă a refuzat rolul de mijlocitor în această chestiune.

Publicațiune de concurs.

Comuna bisericăscă ort. română din Lugosi deschide cu începerea anului școlar curent un internat de fete pe sîma eleivelor, cari cercetează școla noastră confesională de fete din loc, provîdută cu 6 clase și cu un curs supletoriu. Eșecționalmente se vor primi și eleve, cari frecventează institutul „Notre Dame“ din loc. Tacsă lunară de întreținere se stipulează cu douăzeci și opt (28) corone, solvabilă quartaliter ori lunar înainte.

Condițiunile de primire sunt: 1. Petentele au să dovedescă cu atestat de botez, că sunt născute din părinți ort. romîni; 2. Cu atestat medical recurentele să probeze, că sunt deplin sănătose; 3. Prin testimoniu școlar are a se arăta progresul făcut în studii. Terminul de recurgere expiră la 7/20 August a. c. Petițiunile de primire se adresază presiului Dr. George Popoviciu. Elevele internatului au să aducă cu sine: a) o plapomă cu două îmbrăcăminte; b) o perină cu două fețe albe și două cîrșafuri (lepedee); c) trei ștergare, trei șervete, două peptene, unul des și altul rar; d) o perie de haine, una pentru dinți și perii pentru papuci; e) schimburi, ciorapi și batiste 6 părechii; f) în fine îmbrăcăminte absolut necesară și cât se pîte de simplă.

Cu conducerea internatului va fi încredințată o directoară, care are cunoștințele și experiența trebuincioasă. Programul școlii noastre confesionale se va trimite la cerere ori și căruia gratuit. Internistele primesc pentru tacsă de 28 corone lunar locuința și vipt. Spălarea rufelor rămîne în sarcina părinților, sîu se va plăti separat lunar două (?) corone. Observăm că pentru instruirea în musica vocală, în limba franceză și germană, în lucrul de mînă și de croit nu se solvesc nimica, fiind angajate puteri didactice pe sarcina bisericii. Pentru musica instrumentală se va solvi o tacsă moderată. Internatul va fi întocmit pentru de a fi spre ajutoriu și folos publicului nostru din părțile bînățene și treptat se vor întroducere tîte îmbunătățirile posibile. („F. D.“)

Comisiunea specială.

Mulțămită publică.

Ne-am permis să apelăm la publicul românesc ce rugarea să binevoască a sprijini succesul petrecerei de vară aranjată de către noi în Copand la 12 Iulie a. c. pentru fondul de edificare al bisericii gr. cat. de acolo. Plini de recunoștință față de marinimoșii contributori cu satisfacție vie aducem la cunoștință reușita frumoasă a petrecerii noastre. Anume: Intrate au fost 201 cor. 30 fil. din care sumă scădîndu-se cheltuelile de 91 cor. 30 fil. rezultă un venit curat de 110 cor. care sumă sa predat comitetului parochial a comunei gr. cat. Copand.

Lista contributorilor este următoarea: II. Sa Ioan M. Moldovanu canonic Blașiș 10 cor. II. Sa Dr. Vasile Hossu episcop Blașiș 4 cor. Stim. D-ni Georgiu Popescu adv. Turda 5 cor. Iuliu Popescu, adv. Turda 3 cor. Dr. V. Moldovan adv. Turda 3 cor. Ioan Vana notar Albac 10 cor. Ioan Vlasu sub notar Albac 7 cor. Georgiu Chișiu inv. Pîntic 10 cor. Nicolau Mureșianu inv. Rodna veche 5 cor. Ioan Meșarș adv. Turda 1 cor. Iuliu Pop preot Urea 1 cor. Iuliu Codarcea farmacist Turda 1 cor. 40 b. Simion Rusu preot Tur 1 cor. Simion Poruțiu inv. Turda 40 fil. N. N. 80 fil. Silviu Bologa 40 fil. Stefan Felezeu 40 fil. George Nicora 40 fil. Maria Mureșianu născ. Poruțiu 1 cor. Ioan Chișiu Turda 40 fil. Miron Chirilă inv. Berchișiu 1 cor. Augustin Petean inv. Copand 1 cor. Emil Poruțiu Cînuș deșert 40 fil. Modi Mihaly notar Sînd 1 cor. Teodor Sălăgean preot Tăuțiu 1 cor. Iosif Florean preot Selice 1 cor. Aur. Moldovan jurist Comitig 40 fil. Emil Poruțiu inv. Redin 40 fil. Gligor Florean Copand 60 fil. Emil Petricașiu, Turda 40 fil. Gregoriu Rusu inv. Micișiu 20 fil. Irimie Rusu inv. Seliște 20 fil. Aurel Florean Copand 80 fil. Alexandru Brumariu stud. abs. Comitig 40 fil., Georgiu Pătăcean cand. adv. Turda 20 cor. Ioan Boșian cleric abs. Turda 4 cor. Emil Mureșian inv. Petridul superior 4 cor.

Esprimînd mulțămită căldurosă binefăcătorilor petrecerei nîstre ne rugăm ca tîtoii aceia, cari de aici înainte ar binevoi să contribuiescă pentru fondul de edificare al bisericii din Copand să adreseze ofertele sale oficiului parochial din Copand. Suma de 110 cor. s'a depus la „Arieșana“.

Copand, la 30 Iulie 1903.

Comitetul aranjator.

Reprezentății, concerte și petreceri.

Tinerimea studiôsă din Danes invită la Producțiunea teatrală declamatorică, care se va aranja Dumineca în 9 August st. n. în sala casei comunale din loc. Începutul la ôrele 8 sîra. Prețul de intrare de persoană 1 cor. de familie 3 persoane 2.40 cor. Țeranî prețul jumătate. Beuturî se vor găsi în localul de reprezentație. Mîncări își va aduce fiecare de acasă. Contribuiri peste taxă se vor publica prin ziare.

Programa: 1. Gelosie poezie de C. Negruzzi. decl. E. Serb. 2. Trei doctori comedie într'un act localizată de Virg. Vlaicu. Persoanele: P. E. Constandin, E. Tilicea, M. Florea, E. Bendorfean E. Lungociu, I. Cristea N. Cristea, E. Cristea. 3. Mîrtea lui Fulger G. Coșbu decl. Ioan Ganea. După reprezentație urmîșă dans.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 5 Aug. Ađi au sosit la comisiunea parlamentară estrasele de la casa de economii, cari arată că contele L. Szapary a scos de acolo la 27 Iulie c. 104.000 corone.

Josef Hartstein spune că în afacerea cumpărării lui „Budapesti Napló“ a tratat fără de mandat cu Veszi.

Löwinger declară, că a aflat de la Dienes că deja 15 deputați îndeșpaniști au fost cumpărați.

Veneția, 5 August. Noul papă este de origine burgheză. Un frate al său este birtăș în Mantua, un cumnat al său ține o tutungerie în Riesi, ăr un alt cumnat e organist în Salzano, unde Sarto fusese dece ani paroch.

Roma, 5 August. Ministrul președinte Zanardelli a dat ordin autorităților, să nu tolereze nici o manifestățiune ostilă contra papei în țără.

Diverse.

Vîrsta și frumusețea femeilor. Elena celebra frumusețe grecăscă a fost de 48 ani cînd fu dusă la Troia. Aspasia s'a măritat în vîrstă de 37 ani cu Pericles și a strălucit încă 30 ani cu frumusețe. Cleopatra a fost peste 40 ani cînd a întîlnit pe Antoniu, Diana de Poitiers a fost de 36 ani cînd a căștigat inima lui Enric II, care n'a avut atuncî de cît 19 ani și nici odată n'a încetec de a o adora. Anna de Austria a fost de 38 ani, cînd fu privită de cea mai frumoasă femeie a Europei. Dîmna de Meintendon a fost de 33 ani cînd a cunoscut-o Ludovic al XIV. Renumita artistă teatrală Mars a fost mai frumoasă la vîrsta de 45 ani, ăr dîmna Recumier între 35 și 55 ani. Iubirea înfocată și durabilă nu este inspirată tot deauna de frumusețea tînetei. Sub frumusețe nu se înțelegem numai trăsurile bine formate ale obrazului precum și culórea acestuia ei și spiritul, înfățișarea simpatică, atrăgătoare etc. Fermeătórea frumusețe în timpul juneței este un dar strălucit deosebit al naturei, dîr vîrsta cea mai bună și cea mai bogată a femeii este între 36—40 ani și chiar mai departe.

POSTA REDACTIUNEL.

G. T. — Sosit. — Mulțumim. Găsit. — Să țăsăm N. N.?

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge +5 lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

Cărți de rugăciuni și predici.

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Legată costă 44 bani (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onoarea Preacuratei Fecioare Maria pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 40 bani (+ 5 b. porto).

Cuvântări bisericesci scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvântări bisericesci de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesci acomodate pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predică, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto)

Predici pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an, de Em. Elefterescu, cunoscut atât de bine în cercurile românești din numărösele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predici pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christie. Conține predică dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântări bisericesci pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

Cuvântări funebre și iertăciuni din autori renumiți, prelucrate de Titu Budu. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Diianu. Timișoara 1895. O cărticică de mângăiere sufletescă, care costă legată 3 corone (plus 10 bani porto).

„Cuvântări bisericesci de Masillon“ traduse din originalul francez de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-n-are. — Deja la 1898 a apărut în Oradea mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predici de ale vestitului orator ecleziastic francez. Pre-dicile sunt împărțite de traducător după *anul bisericesc resăriten*, și fie c-re este pusă la acea Duminecă sau sărbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predică. Un volum elegant de peste 400 pagini în 8° cu portretul lui Masillon. — Traducerea se distinge printr-un limbajiu ales. — Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E. Diianu. Tipografia arhidiecezană din Blajiu. Cartea are 31 c-ile de tipar (500 pagini) și este fructul ostenelelor unor laboroși studenți în teologie dela univ-ersitat-a din Budapesta Cuvântul „Salba ne reamintesc societatea literară cu același nume a teologilor din seminarul desființat „S-ta Barbara“ din Viena, cărei societăți îi mulțumim publicarea Fabiolei și a unei părți din catechismul cel mare a lui Deharbe. Traducătorii ne ofer o lectură edificătoare în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Prețul unui exemplar legat elegant în pânză este 4 corone (+ 30 b. porto.) Un exemplar broșat 3 corone (+ 30 b. porto).

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 August n. 1903

Renta ung. de aur 4%	120.05
Renta de corone ung. 4%	99 —
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	90.55
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25

Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.10
Bonuri rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. cu premii	201.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	156.—
Renta de hârtie austr.	100.35
Renta de argint austr.	100.20
Renta de aur austr.	120.85
Rente de corone austr. 4%	100.65
Losuri din 1860.	153.90
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15.88
Acții de-ale Băncei ung. de credit	732.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	662.—
Napoleonori	19.05
Mărci imperiale germane	117.32 1/2
London vista	239.27 1/2
Paris vista	95.17 1/2
Note italiene	95.20

Cursul pieței Brașov.

Din 5 August n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.92	Vënd.	18.96
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleon d'or.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesci	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.10	„	117.50
Lire turcesci	21.50	„	21.60
Scriș fonc. Albina 5%	101.—	„	101.30

Prețuri de tot ieftine!

Salonul de resturi

Strada neagră nr. 35
au sosit în transport de mărfuri

nouă și anume:
Stofe de lână pentru Dame,
Flanele,
Luster,
Batist,
Zephyre,
Cretone,

Mătășării negre pentru rochi,
Bluse de mătase, în colorii
pentru bluse;

Confecțiuni de rochii,
= rochii de dolii =
și tot ce trebuie la confecționarea de rochi.

Mai recomandăm un asortiment bogat de **stofe de lână curată** pentru bărbați,
cu prețuri foarte ieftine.

De o vizitare numărösă rugându-ne, suntem Cu totă stima

RESCHNER & SCHWARZ.

Prețuri de tot ieftine.

AVIS!

Am onore a aduce la cunoștința m. On. public, că **am dechis aici în loc, Sstrada Porții sub nr. 6,** și am arangiat din nou un

institut de spălătorie și curățit

unde primesc totfelul de albituri, pentru Domni și Dame, precum și trusouri, articole de confecțiuni pentru spălat. călcat și curățit, cu prețurile cele mai moderate.

Pôte susține ori-ce concurență

Rog deci pe On. public, pentru sprijinul cuvenit, sunt

cu totă stima

LOUISE ATEL.

6-6

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui, Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA) Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame.)

sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. In casul publicării unui ananțiu mai mult de odată se face scădemânt, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Socotela curată!

Cel mai cu efect săpuu med. este

Săpunul Carbol - Păcură și Puciósă

a lui BERGMANN.

(Marca: 2 mineri),

dela BERGMANN & Co., Drezda & Tetschen a.E. escelent și probat contra tuturor necurățeniilor pielii, eosemă, ca: parasiți, roșeli, p strul, pete roșii etc. **bucata 80 bani.**

Se capătă la: Teutsch & Tartler și la farmacia V. Roth, în Brașov. 11-30.(930).

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Mai st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8-13 min. séra.
- IV. Tr. accel. la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persóne la ora 3-55 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 5-14 m. dim.
- III. Trenul mixt la órele 11-40 a. m.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5.19 min. dim. (are legătură cu Tușnad la ora 9.18, cu Ciuc Gyimes și Ciuc-Szereda, la ora 10.46 min. a. m.)
- II. Trenul mixt la ora 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de per. la ora 3— m. p. m.

Dela Brașov la Zérnesci (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 3-44 min. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 9.47 m. séra.
- IV. Trenul mixt la ora 6-14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca și în sărbători).

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la óre 8-40 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3— min. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Gyimes.)

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren accel. la órele 5-07 m. dim.
- II. Trenul de persóne la ora 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9-27 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul accel. la ora 2.18 min. p. m.
- II. Trenul mixt, la ora 9-18 min. séra.
- III. Trenul pers., la ora 5.— m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la ora 7-41 min. dim. (care circula numai Vinerea dela Predeal).
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persóne la óre 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda óra 3-20)
- II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
- III. Trenul mixt, la ora 6-27 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zérnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la ora 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 8-18 séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
- II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 6-27 min. séra. (Are legătură cu Tușnad-Ciuc-Gyimes.)
- IV. Trenul mixt la órele 10.05 m. séra.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute ésecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORII

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrișori.

Cuverta, în totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuorul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.